

Direktionen för Sydnärkes kommunalförbund

Taxor 2025

Förslag till beslut

Direktionen föreslås besluta att begära av fullmäktige i Askersunds, Hallsbergs, Laxås och Lekebergs kommuner att fastställa ny avfallstaxa 2025 för respektive kommun.

Ärendet

Den senaste höjning som genomfördes var 2023 i samtliga kommuner.

De grunder som bearbetningen av taxorna bygger på är att verksamheten ska ha full kostnadstäckning (självkostnadsprincipen), varje kollektiv ska bära sina egna kostnader och samverkan genom Kommunalförbundet ska effektivisera uppdraget genom att administrativa kostnaderna (planering, administration och kundtjänst) fördelas på flera kommuner. Kostnaderna för insamling av avfall (rest och matavfallet) samt driften av återvinningscentralerna har i flera kommuner i Sydnärke inte haft kostnadstäckning av avfallstaxan utan delvis finansierats av den fond som följde med vid förbundets bildning. Utifrån den analysen som Sydnärkes kommunalförbund har gjort föreslås både en höjning av de totala intäkterna och en omfördelning av hur avgifterna tas in.

Självkostnadsprincipen - Sydnärkes kommunalförbund föreslår att avfallstaxan höjs till en nivå som täcker kostnader för avfallsverksamheten.

Sedan 2015 har verksamheten varit underfinansierad med syftet att förbruka den stora fonden som följde med vid förbundets bildande. Pengarna har använts mestadels för att finansiera verksamhetens drift men även för investeringar i form av sopbilar.

De budget som har presenterats har oftast haft målsättning att intäkterna endast skulle täcka 65–75% av kostnaderna.

Resultatet skulle garantera att fonderna skulle minska. Under 2024 har Hallsberg, Laxå och Lekeberg förbrukat hela fonderna och är nu i behov att uppnå en balans mellan inkomster (avfallstaxan) och alla kostnader i verksamheten.

Alla alternativ som presenteras grundar sig på självkostnadsprincipen.

Renhållningsverksamheten har under de senaste åren tilldelats ett bredare ansvar för hushållens avfall. Exempelvis har tidningar, byggavfall, förpackningar och snart även textilier har lagts under kommunalt ansvar.

Nybyggnationen av återvinningscentralerna krävde stora investeringar och både avskrivningarna för fastigheterna och kostnaderna för lånen slår på dessa tre kommuner med full kraft från 2024.

Askersunds kommun befinner sig i en annan fas då anläggningen är något äldre och räntan kunde bindas på en väldigt låg nivå fram till hösten 2025.

Förorenaren betalar – Rättvis fördelning av kostnaderna och avskaffande av volymtaxan.

Fram till 2027 ska alla kommuner i Sydärke implementera fastighetsnära insamling av förpackningar, med hjälp av optisk sortering (färgpåsar). Idag belastas de som har behov av större kärl med en högre sophämtningsavgift och de som har ett mindre kärl får subventionerad kostnad.

När förpackningar ska sorteras vid källan blir miljöstyrningen kontraproduktiv då förpackningar (främst av papper och plast) har en låg densitet och en volymtaxa skulle bestraffa de som är duktiga att hemmasortera.

Ytterligare en faktor som talar mot volymtaxan är att mängden sopor per kärl har endast en låg och indirekt påverkan på kostnaden för insamling.

Genom att sammanställa de kostnader som varje tjänst orsakar har en modell tagits fram med en tydlig koppling mellan taxa och resursutnyttjande.

Taxan fortsätter att fördelas mellan en grundtaxa som täcker kostnader för de administrativa kostnaderna och återvinningscentralerna. Den rörliga taxan täcker alla kostnaderna för insamling, kärl, transporter och behandling av avfallet.

Fördelningen mellan de olika boendalternativ jämnas ut och grundavgifter tas ut från alla hushåll oavsett om man bor i småhus, hyresrätt eller bostadsrätt. Fritidsfastigheter har tidigare endast debiterats halva grundavgiften men bedöms orsaka en större kostnad för taxekollektivet, delvis för att verksamheten behöver behålla teknisk kapacitet (fordon, system och personal) även när dessa fastigheter inte används. Flerfamiljshus har tidigare inte debiterat per hushåll, vilket är praxis i hela Sverige, utan betalt ett antal grundavgifter beroende på antal kärl. Grundavgiften kommer nu att kopplas till antal hushåll och antal kärl kommer endast att påverka den rörliga avgiften. Bedömningen som SKF gör är att en lägenhet belastar renhållningssystemet med ungefär 50% av behovet från ett småhus och en bostadsrätt ungefär med 70%.

Andelen rekommenderas av branschorganisationen Avfall Sverige.

Möjligheten att dela kärl med grannarna har haft en hämmande volymbegränsning, genom att öppna upp för fastighetsägarna att kunna dela även större kärl hoppas vi underlätta för gemensamma avtalslösningar som förbättrar både sorteringsgraden (FNI) och arbetsmiljön.

En allmän förhoppning är att hushållen kommer att välja kärstorlek och tömningsfrekvens utifrån deras faktiska behov och inte få grund av ett forcerat ekonomiskt tryck.

Ett enormt arbete har inletts med att skapa förutsättningar att kunna följa upp förbundets ekonomi på en mycket sakligare perspektiv. Förbundet har nu digitaliserat fakturahanteringen och skapat en budget kopplat direkt till de olika funktioner i verksamhet. Det första steget är att få ekonomin i balans men effektiviseringsarbetet har redan påbörjats med målsättning att på ett kontrollerat sätt sänka kostnaderna till en bibehållen servicegrad.

Nina Glattfelder
Förbundschef

Bilagor:

- Bilaga 1 Sammanställning taxor Askersunds kommun
- Bilaga 2 Sammanställning taxor Hallsbergs kommun
- Bilaga 3 Sammanställning taxor Laxå kommun
- Bilaga 4 Sammanställning taxor Lekebergs kommun